

Bröttjestads Hönsgård/Anders Nylander
Bröttjestad Norregård 4
333 74 Bredaryd

Tillstånd enligt miljöbalken (1998:808) till verksamhet med djurhållning på fastigheten Bröttjestad 2:4 i Värnamo kommun (verksamhetskod B 1.10-i)

BESLUT

Tillstånd

Miljöprövningsdelegationen inom Länsstyrelsen lämnar Bröttjestads Hönsgård/Anders Nylander, 520821-2455, tillstånd enligt miljöbalken (1998:808) till verksamhet med värphöns på fastigheten Bröttjestad 2:4 i Värnamo kommun. Tillståndet medger djurhållning med högst 56 000 platser, sammanlagt 560 djurenheter (d.e.).

Miljöprövningsdelegationen godkänner enligt 6 kap. miljöbalken den upprättade miljökonsekvensbeskrivningen i ärendet.

Villkor

För tillståndet gäller följande villkor:

Allmänt

1. Om inte annat föreskrivs i villkoren nedan, ska verksamheten bedrivas i huvudsaklig överensstämmelse med vad sökanden har angivit i ansökningshandlingarna och i övrigt i ärendet angivit eller åtagit sig.

Gödselhantering m.m.

2. Hantering av gödselmedel ska ske på sådant sätt att läckage och spill samt olägenheter för närboende förebyggs och begränsas.
3. Lagring av flytgödsel ska ske i tät behållare under tak eller annan tät täckning, som minimerar ammoniakavgång samt förebygger och begränsar luktstörningar.
4. Lagring av fastgödsel ska ske på tät platta och under tak eller annan likvärdig tät täckning, som förhindrar uppfuktning och minskar vindpåverkan, för att begränsa avgång av ammoniak.
5. Skriftliga avtal ska upprättas för mottagning av stallgödsel.

Den kontrakterade arealen som de skriftliga avtalen omfattar ska som minst motsvara det totala behovet av spridningsareal för den mängd stallgödsel som djurhållningen ger upphov till. Vid avtal om annan användning av stallgödseln,

såsom till förmedlare av gödsel, får spridningsarealen minskas i motsvarande omfattning.

6. Transport/leverans eller omrörning av stallgödsel får inte ske under lördagar, söndagar, helgaftnar och helgdagar. Tillsynsmyndigheten får medge undantag från förbudet om det finns särskilda skäl.
7. Innan förändringar av hanteringen av gödselmedel, spolvatten eller tvättvatten sker ska information lämnas till tillsynsmyndigheten.

Utsläpp till luft

8. Djurstallarna ska skötas på sådant sätt att avgången av ammoniak förebyggs och begränsas.

Kemikalie- och avfallsfrågor

9. Kemiska produkter och farligt avfall ska förvaras väl uppmärkta och på sådant sätt att förorening av mark och vatten inte riskeras. Kemiska produkter och farligt avfall ska förvaras nederbördsskyddat och vid behov ska förvaringsplatsen vara försedd med påkörningsskydd. Förvaringen ska ske så att det inte föreligger någon risk att sinsemellan reaktiva föreningar kan komma samman. Kemiska produkter och farligt avfall innehållande flyktiga organiska föreningar ska förvaras i väl tillslutna behållare så att avdunstningen minimeras.

Flytande kemiska produkter och flytande farligt avfall ska förvaras inom invallat område som är beständigt mot det som förvaras där. Invallningar ska dimensioneras så att de rymmer största behållarens volym och minst 10 % av övrig lagrad volym.

10. Tvättvatten, som uppkommer vid rengöring av stallbyggnader, ska avledas till tät behållare. Avspolning av utrustning, som tillhör stallbyggnaderna eller som används vid rengöring av stallbyggnaderna, ska ske på tät yta och uppkommet spolvatten ska avledas till tät behållare.

Buller

11. Ljudnivån från den samlade verksamheten får inte överskrida följande värden vid bostäder:

	Klockslag	Ekvivalent ljudnivå	Momentan ljudnivå
Vardagar	07–18	50 dBA	
Lör-, sön- och helgdagar	07–18	45 dBA	
Kvällar	18–22	45 dBA	
Nattetid	22–07	40 dBA	55 dBA

Buller ska kontrolleras genom immissionsmätningar eller genom närfältsmätningar och beräkningar. Kontroll ska ske så snart det skett förändringar i verksamheten som kan medföra att värdena riskerar att överskridas eller när tillsynsmyndigheten bedömer att det är erforderligt.

Övrigt

12. Om verksamheten i sin helhet eller i någon del upphör ska detta i god tid dessförinnan anmälas till tillsynsmyndigheten. Kemiska produkter och farligt avfall ska omhändertas. Verksamhetsutövaren ska vidare utreda om verksamheten har givit upphov till föroreningar och i sådant fall också ansvara för att avhjälpandeåtgärder vidtas.

Igångsättningstid

Den med tillståndet avsedda utökningen verksamheten ska ha satts igång senast den 31 december 2023 annars förfaller tillståndet i de delar som ej satts igång. Verksamhetsutövaren ska meddela tillsynsmyndigheten när verksamheten satts igång.

Tidigare tillstånd

När detta tillstånd tas i anspråk upphör Miljöprövningsdelegationen inom Länsstyrelsen i Jönköpings läns beslut om tillstånd enligt miljöbalken daterat 2003-10-06, dnr 551-1873-02, att gälla.

Kungörelsedelgivning

Miljöprövningsdelegationen beslutar med stöd av 49 § delgivningslagen (2010:1932) att delgivning av detta beslut ska ske genom kungörelse på sätt som anges i bilaga 1.

REDOGÖRELSE FÖR ÄRENDET

Tidigare beslut

Miljöprövningsdelegationen inom Länsstyrelsen i Jönköpings län har genom beslut den 6 oktober 2003, dnr 551-18733-02, meddelat Bröttjestads Hönsgård HB tillstånd enligt miljöbalken.

Samråd

Samråd med Länsstyrelsen i Jönköpings län och Värnamo kommun har hållits den 17 februari 2017. Samråd med de enskilda som har antagits vara särskilt berörda av verksamheten har skett genom brev till närboende, Draftinge bygdegård och vägsamfälligheter. Allmänheten har informerats genom annonsering i Finnveden den 1 mars 2017.

Länsstyrelsen i Jönköpings län har den 6 april 2017 meddelat att verksamheten kan antas medföra betydande miljöpåverkan.

Ärendets handläggning

Ansökan, med miljökonsekvensbeskrivning, har kungjorts i Värnamo Nyheter. Handlingarna har hållits tillgängliga för allmänheten i enlighet med bestämmelserna i miljöbalken.

Miljöprövningsdelegationen har genomfört remissförfarande med Länsstyrelsen i Jönköpings län, Kommunstyrelsen i Värnamo kommun och Samhällsbyggnadsnämnden i Värnamo kommun.

Sökanden har beretts tillfälle att lämna synpunkter på de remissvar som kommit in och vad som i övrigt har tillförts ärendet.

ANSÖKAN MED YRKANDEN OCH FÖRSLAG TILL VILLKOR

Bröttjestads Hönsgård/Anders Nylander ansöker om tillstånd till djurhållning med värphöns omfattande 56 000 platser. Ingen byggnation kommer att ske förutom eventuellt två nya fodersilos och ett vågrum. Utökningen kommer att ske genom att inredningen byts ut i stallet för de frigående hönorna. Eventuellt kan utökningen ske i två etapper, så att en första etapp omfattar totalt 317 d.e. och att djurhållningen efter den andra etappen sedan kommer att omfatta 560 d.e.

Sökanden yrkar att tillståndet ska gälla tills vidare.

Sökanden har lämnat ett antal förslag till villkor.

SÖKANDENS BESKRIVNING AV VERKSAMHETEN

Av ansökningshandlingarna och av vad sökanden i övrigt har angett framgår bland annat följande:

Lokalisering

Verksamheten är lokaliserad cirka två kilometer söder om samhället Bredaryd och cirka två mil väster om Värnamo. Den ligger i jordbruksbygd.

Planförhållanden

Anläggningen ligger utanför planlagt område. Enligt kommunens översiktsplan ska ”tillkommande bebyggelse prövas restriktivt och i samråd med länsantikvarien”. Inför utökningen har kontakt tagits med kommunen och bygglov krävs ej. Gårdens planer bedöms vara förenliga med kommunens översiktsplan.

Kulturmiljö

Byn *Bröttjestad* tillsammans med byarna, *Draftinge* och *Karaby*, ingår i ett område som utgör riksintresse enligt 3 kap. 6 § miljöbalken för kulturmiljövården. Det är ett öppet odlingslandskap med en koncentration av fornlämningar i form av stenåldersboplatser, höggravfält och enstaka större högar. Byarna har en välhållen bebyggelse från 1800-talet.

Utökningen bedöms inte påverka kulturmiljön i området. Två nya fodersilos samt det planerade vågrummet kommer att byggas i omedelbar anslutning till den befintliga anläggningen. I övrigt sker utökningen inom befintliga byggnader.

Naturvärden

Det finns två skyddsvärda träd nära gårdscentrum enligt Länsstyrelsens inventering.

Produktion

Idag omfattar djurhållningen 28 000 värphöns som finns i två olika stall, dels i ett stall för burhöns och dels i ett för frigående höns. Utökningen kommer att ske genom byte av inredning i stallet för de frigående och en övergång från envåningssystem till flervåningssystem.

Fasutfodring tillämpas så att fodret är anpassat till den aktuella produktionsperioden, som bl.a. beror av hönans ålder, vikt, äggproduktion och äggens storlek. Fodret innehåller fytas som gör att fosfor i fodret utnyttjas bättre och därmed blir halten fosfor lägre i gödseln.

Utökningen kommer eventuellt att ske i två etapper och då kommer den bytas i en avdelning i taget. I första hand kommer bytet av inredning ske samtidigt i de båda avdelningarna för de frigående hönsorna. Ventilationen i stallarna är mekanisk.

Utgödslingsystemen utgörs idag av gödselband respektive spaltsystem med gödselbänge (frigående).

Gödselhantering

I burhönsstallet hanteras gödseln i första skedet som fastgödsel. Gödseln är från början fast men späds sedan ut så att den kan hanteras som flytgödsel. Utgödsling görs en gång per vecka, men kommer efter utökningen att ske två gånger per vecka. Denna gödsel lagras i flytgödselbehållare om 365 m³ med betonglock. Den totala mängden flytgödsel inklusive tillsatt vatten om 400 l/vecka beräknas till 292 m³ (10 månaders lagring).

I stallet för frigående sker idag utgödsling en gång per dag med skrapor under spalt. Den hanteras som kletgödsel efter att vatten trängt in i gödselskruv där gödseln transporteras. Efter utökningen kommer gödseln att transporteras med gödselband och den kommer därmed att bli torrare i det nya systemet. Utgödsling planeras att ske två gånger per vecka. Den totala gödselmängden efter utökning beräknas till 1046 m³ (10 månaders lagring) enligt schablonberäkningar. Sökanden bedömer att den uppkomna mängden är mindre i verkligheten.

Fastgödseln efter utökningen från de frigående hönsen kommer att lagras i gödselhus med tak om 612 m² golvyta och 1,5 meter högt. Gödsel beräknas kunna staplas och utrymmet i gödselhuset bedöms vara tillräckligt efter utökningen. Om det i något fall skulle behövas kan gödsel tömmas i brunnen som finns för spolvatten om 325 m³. Uppkommet spolvatten beräknas till ca 20 m³ per år.

Växtodling och spridningsareal

Till gården hör 24 ha åkermark men den brukas inte av sökanden utan är utarrenderad. Sökanden bedriver därmed ingen egen växtodling. Till den planerade utbyggnaden krävs totalt 347 ha. I nuläget krävs 169 ha och efter en eventuell etapp 1 krävs 259 ha. Lantbrukare i närområdet tar emot gårdens gödsel. Det kan också bli aktuellt att förmedla gödsel till Ekonatur AB som i sin tur förmedlar gödseln. Gödseln från de frigående hönsen är godkänd enligt KRAV och sökanden bedömer att efterfrågan på gödsel är stor.

Journalföring sker över mängden förmedlad gödsel och redovisas till tillsynsmyndigheten. Informationsblad kommer att lämnas till mottagare av gödseln över näringsinnehåll.

Utsläpp till vatten

Inget vattenskyddsområde finns i anslutning till gården/anläggningen. Enskilda vattentäkter finns i anslutning till anläggningen och det är verksamhetsutövarens egna.

Avrinning från anläggningen sker till *Sanneboån* som mynnar i *Lillån*. Den ingår i Lagans avrinningsområde och omfattas av Lagans vattenråd. *Lillån* har måttlig ekologisk status. Utökningen av djurhållningen bedöms inte påverka statusen. Påverkan skulle kunna ske när lantbrukare hämtar gödsel, genom spill, men man är mycket noga med att skarpa bort eventuellt spill från plattan utanför gödselhuset.

Spolvatten från stallar och packeri leds till en spolvattenbrunn. Takvatten och dagvatten leds till dike som mynnar i *Sanneboån*.

Utsläpp till luft

All förvaring av gödsel sker i dag täckt, både i gödselhus och i flytgödselbrunn. Från stallet sker utsläpp av ammoniak via fläkttrummorna nära nocken. I samband med utökningen kommer två nya luftintag att placeras på byggnadens vardera långsidor. Två nya frånluftsfläktar kommer att sättas in på den norra delen av stallet för de frigående hönsen. De nuvarande fläktarna kommer att gå i ökad utsträckning mot idag.

I stallet för burhöns kommer utgödsling att ske två gånger per vecka till skillnad mot idag, då utgödsling sker en gång i veckan. Det beräknas reducera ammoniakutsläppen med 30 %. Utgödslingsintervallet för de frigående hönorna kommer efter utökningen att bli två gånger per vecka istället för varje dag och gödseln kommer att vara torrare och hanteras som fastgödsel istället för kletgödsel, vilket kommer innebära lägre ammoniakavgång.

Lukt

Bolaget bedömer att risken för luktolägenheter är liten. Lukten kommer från stallet, från lagringen och vid spridningen. Bolaget har ingen egen spridning av gödsel eftersom den egna arealen är utarrenderad och där sker ingen spridning av hönsgödsel. Täckningen av gödsellagren hindrar uppkomsten av lukt. Luktolägenheter kan uppkomma vid omrörning och hämtning av gödseln. Omrörning sker bara två gånger per år och hämtningen sker koncentrerat, framförallt vår och höst.

Lukten från stallarna förväntas bli mindre efter utökningen eftersom gödsel i det nya systemet kommer att vara torrare och utgödsling kommer att ske med annat intervall, två gånger per vecka istället för varje dag respektive en gång per vecka.

Kemiska produkter och avfall

Kemikalieanvändningen är låg. Desinfektionsmedel, oljor, diesel och glyfosatpreparat (för punktbekämpning) hanteras.

Avfall uppkommer i form av döda hönor och kasserade ägg, vilket hämtas av Svensk Lantbrukstjänst AB, förutom normalt verksamhetsavfall. Mängden farligt avfall är liten.

Buller

Buller från planerade nya fläktar bedöms inte innebära större olägenheter för de boende i närheten, eftersom avståndet ändå är relativt långt. Fläktarna är också gömda bakom gödselhuset. Gödselskruven kommer att försvinna efter byte av inredning och ersättas med band som är tystare. Ljudnivåerna är generellt låga från verksamheten och buller är inte ett problem. Transporterna är den största bullerkällan, se nedan.

Transporter

Den dominerande bullerkällan är transporter, både externa och interna. Fodertransporterna kommer att öka med ungefär det dubbla efter utökningen. Transporterna sker nästan uteslutande på den väg som utgör den nordligast belägna infarten. Där ligger två bostadshus. Transporterna sker framförallt under dagtid, medan slaktleveranser sker på kvällen. Gödseltransporterna förväntas inte öka eftersom lastbil, som kan lasta mera, kommer att användas i större utsträckning.

Vägen sköts av en samfällighet och sökanden brukar grusa upp vägen en gång per år, vilket man ämnar fortsätta att göra. Anläggningen har bara ett fordon, en lastbil, som används för utkörning av ägg. Den tvättas eller spolats inte av. Om det behövs sker det på en tvätt i Värnamo.

Energi

Elförbrukningen förväntas öka med den planerade produktionsökningen. Packeriet värms upp med elenergi, men ingen uppvärmning sker av byggnaderna i övrigt.

BAT – slutsatser för verksamheten

Sökanden har redovisat de begränsningar, åtgärder och försiktighetsmått som iakttas och som följer av de BAT-slutsatser som gäller för intensiv uppfödning av fjäderfä i Kommissionens (EU) genomförandebeslut 2017/302 från februari 2017.

Skyddsåtgärder och försiktighetsmått

För att minimera ammoniakavgången kommer följande åtgärder att vidtas eller sker redan idag:

- styrning av ventilation och ett system för vattentillförsel som minskar risken för spill till gödsel och ströbäddar,
- fasutfodring tillämpas så att proteinnivån i fodret anpassas till ålder och utsöndringen i gödseln minskar,
- gödsel från hela anläggningen gödslas ut två gånger per vecka,
- gödseln lagras under tak,
- hämtning av gödsel sker koncentrerat under vår och höst.

Kontroll av verksamheten

Verksamheten omfattas av kravet på egenkontroll och lämnar årlig miljörapport. Det finns väl fungerande rutiner för att kontrollera utrustning och drift. Tillsynsmyndigheten meddelas i händelse av störningar i driften som skulle kunna påverka miljön negativt.

Alternativ lokalisering

Någon alternativ lokalisering eller alternativ utformning har inte tagits fram, eftersom den nuvarande lokaliseringen är den enda som kan bli aktuell.

Nollalternativ

Nollalternativet innebär att utökningen inte kommer till stånd och företaget fortsätter med den befintliga produktionen.

YTTRANDEN

I inkomna yttranden i ärendet har sammanfattningsvis följande anförts med anledning av Bröttjestads Hönsgårds ansökan.

Samhällsbyggnadsnämnden i Värnamo kommun har inget att erinra mot ansökan om utökad djurhållning på Bröttjestads Hönsgård.

Länsstyrelsen i Jönköpings län framför att inför byggnationen av fodersilos bör berört markområde först undersökas med avseende på eventuella föroreningar.

Grundvattenuttaget bör tillståndsprövas för att en formalisering av uttaget ska ske. Tätheten på taket för gödselvårdsanläggningen bör kontrolleras och vid behov justeras för att säkerställa att det håller tätt.

SÖKANDENS BEMÖTANDE

Bröttjestads Hönsgård har sammanfattningsvis framfört följande med anledning av inkomna yttranden i ärendet.

Med anledning av Länsstyrelsen i Jönköpings läns yttrande att marken för fodersilos bör undersökas med avseende på eventuella föroreningar anger sökanden att nya fodersilos och ett eventuellt vågrum kommer att byggas intill befintliga fodersilos på den västra sidan av stallbyggnaden för frigående höns. Den ungefärliga ytan blir cirka 47 m². Man bedömer att det inte finns risk att denna yta är förorenad. Stallet för frigående höns byggdes år 2003 på mark som tidigare var åkermark och användes för växtodling. Matjorden grävdes bort när stallet byggdes. Enligt sökanden finns det inga särskilda risker för läckage på denna yta jämfört med andra delar av gårdsplanen. Efter att stallet byggts har foderbilen fyllt på foder i befintliga silos bredvid den yta där de nya planeras. Det har inte märkts några synliga läckage av diesel eller olja från foderbilen under denna tid och om det förekommit hade man märkt det.

När det gäller tillståndsplikt för vattenuttag anger sökanden att i samrådet uppgav länsstyrelsen att man inte bedömde att gården behövde söka tillstånd för vattenuttaget i och med utökningen av djurhållningen, men på sikt kanske tillstånd borde sökas. Vattenförbrukningen från denna typ av djurhållning är liten jämfört med exempelvis mjölkproduktion. Sökanden vill avvakta med att söka tillstånd för gårdens vattenuttag

och menar att vattenförbrukningen ingår i det som kallas jordbruksfastighets-
husbehovsförbrukning och som man får göra vattenuttag för. Sökanden har också
redovisat statistik från SCB över vattenförbrukning vid djurhållning.

Sökanden redovisar angående taket på gödselhusets täthet att det byggdes 2003.
Gödselhuset har ett plåttak som är felkonstruerat och den fuktiga gödseln har gjort att
taket angripits av rost. På vissa ställen har det blivit hål i rosten och där sipprar det
igenom regnvatten. Man har bytt ut rostiga plåtar och kommer att fortsätta att byta ut
dem efterhand som det blir hål i dem. Sökanden bedömer också att situationen kommer
att bli bättre efter byte av inredning, då gödseln blir torrare. Om rostangreppen fortsätter
efter byte av inredning kommer man att byta hela taket.

MILJÖPRÖVNINGSDELEGATIONENS BEDÖMNING

Sökanden har i ansökan beskrivit hur sanitärt avloppsvatten från personalutrymmen
omhändertas. Denna hantering omfattas inte av prövningen. Enskilda avlopp regleras
särskilt i miljöbalken och handläggs av kommunal nämnd.

Miljökonsekvensbeskrivning

Sökanden har fullgjort de i 6 kap. miljöbalken angivna skyldigheterna att genomföra
samråd och att upprätta en miljökonsekvensbeskrivning. Miljöprövningsdelegationen
bedömer att den av sökanden ingivna miljökonsekvensbeskrivningen kan godkännas.

Tillåtlighet

Miljöbalkens mål och hänsynsregler m.m.

Om verksamheten bedrivs i enlighet med villkoren i detta beslut och om de åtgärder som
redovisas i övrigt i ansökan vidtas, bedömer Miljöprövningsdelegationen att den sökta
verksamheten inte strider mot miljöbalkens mål.

Miljöprövningsdelegationen bedömer att sökanden i tillräcklig omfattning har visat att de
förpliktelser som följer av 2 kap. 1 § miljöbalken kommer att iakttas i den sökta
verksamheten.

Miljö kvalitetsnormer

Miljöprövningsdelegationen bedömer att den planerade verksamheten inte medför att
någon gällande miljö kvalitetsnorm överskrids.

Enligt VISS (Vatteninformationssystem Sverige) bedöms *Lillån* ha måttlig ekologisk
status. Miljöprövningsdelegationen bedömer att om verksamheten bedrivs i enlighet med
villkoren i detta beslut, och de åtgärder som redovisas i övrigt i ansökan vidtas, kommer
verksamheten inte att försvåra att miljö kvalitetsnormerna för vatten uppnås.

Tillståndspliktig vattenverksamhet

Det är verksamhetsutövaren som ansvarar för att inhämta de tillstånd som krävs för en
planerad verksamhet. Det är sedan en tillsynsfråga att bedöma om nödvändiga tillstånd
har inhämtats eller om tillståndspliktig verksamhet bedrivs utan tillstånd. Sökanden gör
bedömningen att det inte behövs något tillstånd för vattenverksamhet enligt 11 kap.

miljöbalken för en ny vattentäkt. Bolaget har därför endast ansökt om tillstånd enligt 9 kap. miljöbalken och någon prövning av tillstånd till vattenverksamhet kan därför inte heller göras. Länsstyrelsen kan i egenskap av tillsynsmyndighet vidta åtgärder, om den anser att bolaget framöver bedriver tillståndspliktig vattenverksamhet utan tillstånd.

Sammanfattande bedömning

Om verksamheten bedrivs i enlighet med villkoren i detta beslut och om de åtgärder som redovisas i övrigt i ansökan vidtas, bedömer Miljöprövningsdelegationen att det inte föreligger hinder mot att bevilja sökt tillstånd.

Industriutsläppsverksamhet

Verksamheten är enligt 1 kap. 2 § industriutsläppsförordningen (2013:250) en industriutsläppsverksamhet. Enligt 1 kap. 13 § industriutsläppsförordningen ska Miljöprövningsdelegationen vid prövningen av verksamheten för sin bedömning använda BAT-referensdokumentet¹ för de utsläppsvärden och beskrivningar av andra försiktighetsmått som finns om bästa tillgängliga teknik. Om det är uppenbart att det inte finns någon signifikant föroreningsrisk behöver ingen statusrapport upprättas.

Statusrapport

Sökanden har gjort bedömningen att verksamheten med värphöns inte medför någon betydande risk för föroreningsskada och därmed är undantagen från kravet på statusrapport. Miljöprövningsdelegationen gör ingen annan bedömning än sökanden avseende att risken är liten för att verksamheten kan medföra en föroreningsskada och att en statusrapport därmed inte behöver upprättas.

Undersökning av markföroreningar

Miljöprövningsdelegationen bedömer att det inte finns anledning att göra markundersökningar innan byggnation av fodersilos utifrån det underlag sökanden redovisat. Länsstyrelsen i Jönköpings län har också vid kontakt angett att inga misstankar föreligger om risk att marken skulle vara förorenad.

Villkor m.m.

Gödselhantering m.m.

I BAT-slutsatserna för intensiv uppfödning av fjäderfä och gris anges att BAT (Best Available Technique), utöver att minska förhållandet mellan fastgödselstackens avgivande yta och dess volym, är att lagra fast fjäderfägödsel i en byggnad med tak eller att täcka fastgödselstackar. Detta kommer att tillämpas. Även flytgödsel kommer att förvaras under fast täckning.

Gödseln från stallet med burhöns hanteras som flytgödsel. Gödseln från de frigående hönsen hanteras som fastgödsel och kommer att bli mera staplingsbar än idag. Utgödsling kommer att ske två gånger per vecka i båda systemen. Ammoniakavgången kommer att generellt bli mindre med de nya systemen och förändrade utgödslingsintervallen.

---

¹ Kommissionens genomförandebeslut (EU) 2017/302 av den 15 februari 2017 om fastställande av BAT-slutsatser för intensiv djuruppfödning av fjäderfä eller gris i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/75/EU

Befintliga lagringsutrymmen beräknas räcka till utökningen. Miljöprövningsdelegationen instämmer i att det är viktigt att fastgödseln hålls så torr som möjligt i stallet och under lagringen, för att säkerställa att avgången av ammoniak minimeras. Miljöprövningsdelegationen bedömer att det är skäligt att ställa krav på skyddsåtgärder i form av tät täckning för lagringen av fast stallgödsel, varför villkor föreskrivs i denna del.

Miljöprövningsdelegationen bedömer att leverans/hämtning samt omrörning av gödsel bör undvikas på lördagar, söndagar, helgaftnar och helgdagar för att minska den lukttörning som detta kan medföra under tider då människor kan förväntas vara lediga och vistas utomhus i större utsträckning. I tillståndet föreskrivs därför, som villkor, ett förbud mot hämtning och omrörning av stallgödsel i flytgödselbehållare under sådana dagar. Samtidigt föreskrivs att tillsynsmyndigheten ska kunna medge undantag från villkoret om det föreligger särskilda skäl.

Verksamheten bedriver ingen egen växtodling. Miljöprövningsdelegationen bedömer att det bör säkerställas att verksamhetsutövaren genom avtal har tillgång till tillräcklig spridningsareal eller att avyttring sker till någon annan form av förmedling. Därmed behöver det finnas skriftliga avtal för den stallgödsel som ska spridas eller på annat sätt avyttras. Om verksamhetsutövaren inte har skriftliga avtal som motsvarar den mängd stallgödsel som uppkommer måste djurhållningen anpassas därefter.

Miljöprövningsdelegationen bedömer att tillsynsmyndigheten bör få information om verksamhetsutövaren avser att förändra hanteringen av gödselmedel, spolvatten eller tvättvatten.

Utsläpp till luft

Genom att använda bästa möjliga teknik kan ammoniakavgången begränsas. Temperatur och ventilationsstyrning har stor betydelse för hur mycket ammoniak som avgår. Villkor bör föreskrivas om att djurstallarna ska skötas på sådant sätt att avgången av ammoniak förebyggs och begränsas.

Länsstyrelsen i Jönköpings län har framfört synpunkter gällande tätheten på taket till gödselvårdsanläggningen. Ammoniakavgången skulle kunna påverkas av att det uppstår hål i taket på gödselvårdsanläggningen. Miljöprövningsdelegationen anser att det ska föreskrivas som villkor att lagring av gödsel ska ske under tät täckning. Mot bakgrund av de åtgärder som sökanden åtar sig att vidta bedömer Miljöprövningsdelegationen att det finns förutsättningar för att lagring av gödseln kommer att ske under tät täckning. Tillsynsmyndigheten kan sedan inom ramen för tillsynen säkerställa att så sker.

Kemikalier och avfallsfrågor

Miljöprövningsdelegationen bedömer att det finns behov av att föreskriva villkor för förvaring av kemikalier och farligt avfall. I övrigt regleras avfallshantering i avfallsförordningen (2011:927).

Vatten från avspolning av utrustning som används i stallarna, samt tvättvatten från rengöring av stallar, kan innehålla näringsämnen. Uppsamlat spol- och tvättvatten bör även betraktas som ett avfall. Miljöprövningsdelegationen bedömer därför att det behövs

försiktighetsmått för att förebygga påverkan på yt- och grundvatten. Miljöprövningsdelegationen bedömer att det är motiverat att föreskriva som villkor att tvättvatten, som uppkommer vid rengöring av stallbyggnader, ska avledas till tät behållare. Vidare bedömer Miljöprövningsdelegationen att avspolning av utrustning, som tillhör stallbyggnaderna eller som används vid rengöring av stallbyggnaderna, ska ske på tät yta och att även det spolvatten som då uppkommer ska avledas till tät behållare.

Sökanden har angivit att spol- och tvättvatten ska spridas på åkermark. Enligt avfallsförordningen (2011:927), bilaga 2, bör ett förfarande med markspridning av avfall som ger positiva effekter på jordbruket och ekologin klassas som återvinning av avfall. En förutsättning för att spridningen av spol- och tvättvatten ska vara tillåtlig är därmed att den ger positiva effekter för jordbruket och ekologin. Det innebär bland annat att spridningsarealerna ska vara tillräckliga, grödan ska ha ett behov av de ämnen som finns i avfallet och att avfallet inte ska påverka markerna negativt. För att säkerställa en positiv effekt ska spridningen anpassas till grödans behov och utföras vid den tidpunkt och med sådana metoder som begränsar läckage av näringsämnen. Avfallet får inte innehålla ämnen som är skadliga för hälsa eller miljön.

UPPLYSNINGAR

Miljöprövningsdelegationen erinrar om att meddelat tillstånd enligt miljöbalken inte befriar verksamhetsutövaren från skyldighet att rätta sig efter vad som föreskrivs i annan författning.

Enligt djurskyddsförordningen (1988:539) ska förvaringsutrymmen för bland annat djur som föds upp eller hålls för produktion av livsmedel godkännas ur djurskydds- och djurhälsosynpunkt (förprovning). Ansökan om förprovning av djurstall görs hos Länsstyrelsen i Jönköpings län.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Miljöprövningsdelegationens beslut kan överklagas hos Mark- och miljödomstolen i Växjö, se bilaga 1.

Miljöprövningsdelegationens beslut har fattats av Rebecka Djerfsten, ordförande, och Karl-Martin Axelsson, miljöakkunnig. Länsstyrelsens föredragande har varit byrådirektör Annika Arvidsson Rosén.

Rebecka Djerfsten

Karl-Martin Axelsson

Bilagor
Beslut om kungörelsedelgivning och Hur man överklagar

Kopia till
jonkoping@lansstyrelsen.se
Samhällsbyggnadsnämnden i Värnamo kommun
Värnamo kommun, k.s.
registrator@naturvardsverket.se(+missiv IUF)
Havs- och vattenmyndigheten
jordbruksverket@jordbruksverket.se (+missiv IUF)
Aktförvararen
Ordf
Sak
Handl

Delgivning

Länsstyrelsen delger detta beslut genom kungörelsedelgivning. Kungörelsen ska inom tio dagar efter dagen för detta beslut införas i **Post- och Inrikes Tidningar** samt **Värnamo Nyheter**.

Beslutet hålls tillgängligt hos Länsstyrelsens miljöskydds-enhet, Östgötagatan 3, Linköping och hos aktförvararen i ärendet, kommunkansliet i Värnamo kommun.

Ett exemplar av kungörelsen ska översändas till kommunen, sökanden och aktförvararen för att vara tillgänglig för sakägarna.

Delgivning anses ha skett på fjortonde dagen efter dagen för detta beslut, under förutsättning att kungörelsen inom ovan nämnda tid har införts i ovan nämnda tidningar.

Hur man överklagar

Miljöprövningsdelegationens beslut kan överklagas hos Mark- och miljödomstolen vid Växjö tingsrätt. Överklagandet ska dock skickas till Länsstyrelsen. Överklagandet skickas med vanlig post till **Miljöprövningsdelegationen, Länsstyrelsen Östergötland, 581 86 Linköping** eller med e-post till miljo.ostergotland@lansstyrelsen.se

Överklagandet ska ha kommit in till Länsstyrelsen senast **den 27 mars 2018**. Om överklagandet har kommit in i rätt tid överlämnar Länsstyrelsen överklagandet och handlingarna i ärendet till Mark- och miljödomstolen.

I överklagandet ska ni ange vilket beslut som överklagas och hur ni vill att beslutet ska ändras. Ange även namn, adress, telefonnummer och eventuell e-postadress.

Om ni behöver fler upplysningar kan ni vända er till Länsstyrelsen.

